柬埔寨国情教材丛书（二）

柬埔寨经济

សេដ្ឋកិច្ចនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

卢军　编写

សេដ្ឋកិច្ចនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

解放军外国语学院亚非语系

2005 年 12 月

前言

本国情教材适用于柬埔寨语高年级阶段学习，旨在通过大量阅读掌握正确的阅读方法，养成良好的阅读习惯，提高阅读技能，用知识的系统性和实用性，来激发学生的学习兴趣，增加学员对对象国经济知识的了解，系统掌握相关词汇，以便更好地适应未来工作的需要。

由于编者水平有限，加之时间仓促，书中的不足之出，敬请各位教员和学员指出，以期改正。

编者：卢军

2005 年 12 月 18 日

មាតិកា

មេរៀនទី ១ ខ្លីៗអំពីសេដ្ឋកិច្ច

មេរៀនទី ២ បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍នៅប្រទេសកម្ពុជា

មេរៀនទី ៣ ចក្ខុវិស័យសេដ្ឋកិច្ចអំពីអនាគតនៃប្រទេសកម្ពុជា

មេរៀនទី ៤ គួរធ្វើការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រដូចម្តេច ?

មេរៀនទី ៥ ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនៃការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅប្រទេសកម្ពុជា

មេរៀនទី ៦ បញ្ហាប្រឈមចំពោះការចិញ្ចឹមជីវិតនៅជនបទការសិក្សាលើ ភូមិចំនួន៩នៅកម្ពុជា

មេរៀនទី ៧ ការឆ្លងកាត់នៅព្រំដែននៅឃុំប៉ោយប៉ែត

មេរៀនទី ៨ របាយការណ៍ថ្មីៗស្តីពីសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

ផ្នែកទី ១

មេរៀនទី ១

ខ្លីៗអំពីសេដ្ឋកិច្ច

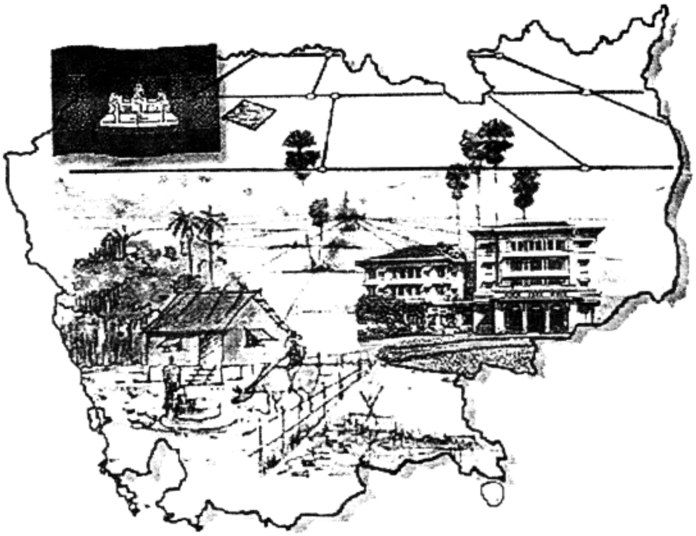

អត្ថន័យសំខាន់ ៖

ប្រទេសកម្ពុជា បានឆ្លងផុតពីសង្គ្រាមអស់រយៈពេលជាងពីរទសវត្សកន្លងមកហើយ ។ ក្រោយសង្គ្រាមត្រូវបានបញ្ចប់ រាជរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំបង្កើតរដ្ឋធម្មនុញ្ញមួយដែលមានចែងពីសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីនៅក្នុងជំពូកទី៥មាត្រា៥៦ អំពីសេដ្ឋកិច្ចបានចែងថា ព្រះរាជណាចក្រកម្ពុជាអនុវត្តប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ។ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃប្រពន្ធ័សេដ្ឋកិច្ចនេះ នឹងមានកំណត់ក្នុងច្បាប់" ។ ប៉ុន្តែ អ្នកដឹងទេ តើអ្វីជាសេដ្ឋកិច្ច អ្វីជាសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ អ្វីជាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ? តាមរៀនមេរៀននេះយើងនឹងយល់ស្គាល់អំពីបញ្ហាទាំងអស់នេះ ។

អ្វីទៅដែលហៅថាសេដ្ឋកិច្ច ?

សេដ្ឋកិច្ច គឺជាវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមដែលជួយយើងងាយធ្វើផែនការ ជ្រើសរើស និងបែងចែកធនធានដែលកំរដើម្បីបំពេញតំរូវការរបស់យើង រួមមានទំនិញ និងសេវា ។ វិធីសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចអាចជួយយើងម្នាក់ៗនិងជាក្រុមដើម្បីសំរេចចិត្តថាអ្វី ពេលណា កន្លែងណា ពីអ្នកណា របៀបដូចម្តេច និងចំនួនប៉ុន្មានដើម្បីផលិត ។ ការសិក្សាពីសេដ្ឋកិច្ច គឺសិក្សាអំពីធនធានដែលកំរ ការជ្រើសរើស ការសំរបសំរួលការបណ្តាក់ទុនថ្លៃដើមរបស់ផលិតកម្ម ម៉ាឃីតធីងនិងផលចំណេញពីប្រសិទ្ធភាព និងការធ្វើឱ្យមានប្រាក់ចំណេញ ។

សេដ្ឋកិច្ច គឺជាវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមដោយវាបានធ្វើការទោះទាយ និងពន្យល់ចំនុចខ្លះៗរបស់លក្ខណៈមនុស្ស ។ វាមិនមែនជាវិទ្យាសាស្ត្រពិតដូចជារូបវិទ្យា គីមី ឬវិស្វកម្មដែលធ្វើទៅតាមច្បាប់បង្កើតនោះទេ។ ទ្រឹស្តីសេដ្ឋកិច្ចវាផ្អែកទៅលើចំនួននៃការសន្មតដែលពេលខ្លះមិនអាចអនុវត្តន៍បាននៅលើពិភពលោក ។ បញ្ហានេះ គឺត្រូវបានគេពិភាក្សានៅផ្នែកក្រោយទៀត ។

សេដ្ឋកិច្ច គឺជាការណែនាំសំរាប់ធ្វើផែនការ និងធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្ត។ ឧទាហរណ៍ : ច្បាប់ដំបូងជាច្រើនរបស់សេដ្ឋកិច្ចបុរាណនិយាយថា បើសិនជាមនុស្ស (ម្នាក់ៗឬក្រុម)ត្រូវបានគេឱ្យធ្វើការជ្រើសរើសតាមរបៀបផ្សេងៗក្នុងការធ្វើអ្វីមួយ នោះគេនឹងជ្រើសរើសពីរបៀបដែលអាចបន្ថយថ្លៃដើមយ៉ាងតិចបំផុតដើម្បីបានផលចំណេញច្រើនបំផុត ឬម្យ៉ាងវិញទៀតធ្វើឱ្យបានផលចំណេញច្រើនបំផុតចំពោះថ្លៃដើមដែលបានប្រើប្រាស់ ។

ប៉ុន្តែក្នុងពិភពលោកជាក់ស្តែង ផែនការ និងការជ្រើសរើសគឺមិនមែនមានឥទ្ធិពលដោយសារតែថ្លៃដើម និងផលចំណេញប៉ុណ្ណោះទេ ជានិច្ចវាអាចមានឥទ្ធិពលដោយកត្តាផ្សេងៗទៀត ដូចជាដោយការយល់ខុសគ្នារបស់ស្ថានភាព ពត៌មានដែលអាចរកបាននយោបាយ ដែលទាំងនេះមានឥទ្ធិពលទៅលើសេដ្ឋកិច្ច ។

នៅពេលសិក្សាសេដ្ឋកិច្ចវាជាការល្អណាស់ ដែលត្រូវចងចាំច្បាប់សេដ្ឋកិច្ចគឺវាមិនអាចទុកចិត្តទាំង

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

ស្រុងដូចជាច្បាប់របស់វិទ្យាសាស្ត្រពិតនោះទេ ។ ជានិច្ចជាកាលយើងមិនចាំបាច់អនុវត្តន៍តាមច្បាប់របស់សេដ្ឋកិច្ច ដែលសមហេតុផលទាំងអស់នោះទេ ។ ដោយយើងមិនអាចទោះទាយឱ្យបានត្រឹមត្រូវទាំងអស់ថាអ្វីនិងកើតឡើងក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ។ ដូចនេះវាជាការសំខាន់ណាស់ដែលយើងគួរតែដឹងអត្ថបទអំពីសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ ។

អ្វីទៅដែលហៅថាសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ ?

ការអភិវឌ្ឍត្រូវបានគេកំណត់ន័យយ៉ាងងាយស្រួល ដូចជារៀបចំដំណើរការដើម្បីបង្កើនជីវភាពរស់នៅរបស់មនុស្ស ។ ដំណើរការនេះវាទាក់ទងទៅនឹងកំនើនសេដ្ឋកិច្ចដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូល បង្កើនរបស់របរប្រើប្រាស់ និងផ្តល់នូវសេវាដូចជាសុខភាព និងការអប់រំ ។ ប៉ុន្តែជានិច្ចជាកាលការអភិវឌ្ឍវាទាក់ទងទៅនឹងការប្រែប្រួលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំង ស្ថាប័នបង្កើតការងារធ្វើ ការពារបរិស្ថាន និងជួយធ្វើឱ្យមនុស្សដើម្បីសំរេចលក្ខានុពលរបស់គេ ។

សេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍វាទាក់ទងជាបឋមទៅនឹងដំណើរការដើម្បីសំរេចកំនើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ហើយយើងអាចធ្វើឱ្យវាមានភាពឋិតថេរបាន បើយើងដឹងអំពីភាពប្រែប្រួលនៃរចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និងបរិស្ថាន ។

យើងនឹងឱ្យនិយមន័យសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ ដូចជាការសិក្សាអំពីកំនើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិនូវរបៀបដែលប្រទេសអាចប្រើប្រាស់ធនធានដ៏កំររបស់គេដើម្បីសំរេចសេដ្ឋកិច្ចសមស្របទិសដៅបរិស្ថាន និងសង្គម ។ សេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ គឺការកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រនៃការធ្វើផែនការ និងអត្ថិភាពដើម្បីគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរអន្តរអំពើក្នុងបច្ចេកវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច សង្គម នយោបាយ និងទំនាក់ទំនងបរិស្ថានដែលកើតឡើងក្នុងកំឡុងពេលដំណើរការអភិវឌ្ឍ ។

ភាពជឿជាក់របស់មនុស្សដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ ។ ទស្សនៈរបស់សេដ្ឋកិច្ច

អភិវឌ្ឍន៍ និងទំនើបភាវូបនីយកម្មមានន័យថា វត្ថុខុសគ្នាសំរាប់មនុស្សខុសគ្នា អាស្រ័យទៅលើការវិនិច្ឆ័យដ៏មានភាពជឿជាក់របស់គេអំពីអ្វីដែលល្អ និងអ្វីដែលមិនល្អ ។ ជាទូទៅការរីកចំរើនរបស់យើងមានអនុភាពលើភាពរឹងប៉ឹងរបស់ក្នុងការប្រមើលមើលទៅអនាគត និងគោលដៅរបស់យើងសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ ។

ការអភិវឌ្ឍសមស្របវាអាចធ្វើបានក្នុងប្រទេសខ្លះ បើសិនជាគោលដៅរបស់ការអភិវឌ្ឍ និងការវិនិច្ឆ័យដែលមានភាពជឿជាក់ត្រូវបានគេកំណត់ច្បាស់ និងមានយោបល់រួមខ្លះក្នុងចំណោមមនុស្សទាំងនោះអំពីគោលបំណង និងភាពជឿជាក់នេះ ។ បើសិនជាភាពជឿជាក់មិនច្បាស់លាស់ ឬមានការស្មុគស្មាញខ្លាំងអំពីគម្រូវត្ថុដែលគេចង់បាន នោះនាំឱ្យការអភិវឌ្ឍសមស្របអាចកើតឡើងតិចតួច ។

ប៉ុន្តែបើភាពជឿជាក់នេះត្រូវបានគេយល់ព្រមដោយប្រទេសមួយ ឬយ៉ាងហោចណាស់ពីអ្នកធ្វើការសំរេចចិត្តរបស់ប្រទេសមួយនោះផែនការអត្ថិភាព និងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាក់លាក់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ប្រើដើម្បីលប់បំបាត់ភាពក្រីក្រ ធានាសុវត្ថិភាពស្បៀង បង្កើនចំណូលសំរាប់មនុស្សម្នាក់ បន្ថយចំណូលដែលមិនស្មើគ្នា បន្ថយភាពអត់ការងារធ្វើ បង្កើនសេវាអប់រំ និងសុខភាពក្នុងជនបទ បង្កើនការនាំចេញ និងបន្ថយការនាំចូល ការពារសម្បត្តិធម្មជាតិ...។

ដោយសារតែធនធានវាមានដែនកំណត់ ការជ្រើសរើសត្រូវបានគេធ្វើឡើង ។ យុទ្ធសាស្ត្រ សេដ្ឋកិច្ច និងការវិភាគអាចត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីជួយក្នុងការជ្រើសរើសនេះ ។

អ្វីជាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ?

ក្នុងវ័យជិត ៥០ឆ្នាំ លោកសាស្ត្រាចារ្យ ទេព ស្វ៉ាន នៃមហាវិទ្យាល័យនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច អង្គុយធ្វើការក្នុងបន្ទប់តូចល្មមដែលមានការរៀបចំយ៉ាងមានសណ្តាប់ធ្នាប់ ប្រកបដោយទឹកមុខញញឹម ក្នុងគំនិតវិភាគទៅលើសំណួរដែលក្រុមទស្សនាវដ្តីបានសួរ ។ ទោះបីបរិយាកាសក្នុងបន្ទប់មាន

សភាពអ៊ូរអរ ដោយសូរសំលេងរបស់និស្សិតនៅខាងក្រៅជជែកគ្នាបន្តិចក៏ដោយ លោកសាស្ត្រាចារ្យបានបកស្រាយពីអត្ថន័យ និងខ្លឹមសារតាមទស្សនៈរបស់លោក ផ្នែកទីផ្សារយ៉ាងស្មោះស្ម័យមួយៗទន់ភ្លន់ ជាមួយនិងឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ នៅប្រទេសកម្ពុជាទីផ្សារឯកជន ប្រកបដោយកាយវិការនិងភាពវៃឆ្លាតរបស់លោកក្នុងលក្ខណៈជាគ្រូ ដែលពោរពេញដោយបទពិសោធន៍ និងគរុកោសល្យអប់រំខ្ពស់។

លោកបានបញ្ជាក់ថា ទីផ្សារសេរី គេច្រើនប្រើភ្ជាប់នឹងពាក្យសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី ។ ពាក្យនេះនៅប្រទេសខ្មែរយើងមានប្រជាប្រិយភាពណាស់ តាំងពីបណ្តាឆ្នាំ១៩៩០ ពីព្រោះបរិបទខ្មែរងាកទៅរកទីផ្សារសេរី ។ ពាក្យថា ទីផ្សារសេរី និយាយរួមជាទស្សនទានដែលមានចរិតប្រវត្តិសាស្ត្រផ្សារភ្ជាប់ទៅរកការកើតមាននូវអ្វីដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចមួយប្រាកដនិយម ។ មានន័យថា ជាប្រពន្ធ័សេដ្ឋកិច្ចចាក់គ្រឹះលើសេរីភាពរបស់ភ្នាក់ងារសេដ្ឋកិច្ចទាំងឡាយរួមមានគ្រួសារ សហគ្រាស ។ ទីផ្សារជាបញ្ញត្តិអរូបី ដែលស្តែងឱ្យឃើញចំណងទាក់ទងទាំងឡាយ រវាងភ្នាក់ងារសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងស្ថានភាពទិញនិងលក់ ។ ឧទាហរណ៍ : គ្រួសារមួយក្នុងស្ថានភាព និងជីវភាពរបស់ខ្លួនគ្មាននរណាអាចបង្ខិតបង្ខំឱ្យទិញនូវអ្វីដែលខ្លួនមិនត្រូវការទិញឡើយ ហើយក៏មិនតំរូវឱ្យទិញផលិតផល ឬសេវារបស់អ្នកនេះ ឬអ្នកនោះដែរ នេះគឺជាសេរីភាពរបស់បុគ្គល។

ហេតុអ្វីបានជាអ្នកទិញតថ្លៃ ហើយហេតុអ្វីបានជាអ្នកលក់កាត់ថ្លៃ ។ ឯសហគ្រាសផលិតកម្មក៏ដោយអាជីវកម្មក៏ដោយបើគេចង់ផលិតអ្វីមួយ ឬគេចង់បើកហាងអ្វីមួយនៅទីណាទំហំប៉ុណ្ណា គឺជាសិទ្ធិបុគ្គល ជាម្ចាស់ ក៏ប៉ុន្តែបុគ្គលម្នាក់ៗមានភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ពោលគឺ បើជាអាជីវករត្រូវតែផ្គត់ផ្គង់នូវអ្វីៗ ដែលស្របទៅនឹងរូបិយរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ក៏ដូចជាត្រូវការពារ និងធានាគុណភាព និងសុវត្ថិភាពអ្នកប្រើប្រាស់ ។ រដ្ឋមិនអាចបង្ខំ ប៉ុន្តែមានការលើកទឹកចិត្ត និងជំរុញសហគ្រាសតាមគោលការណ៍ច្បាប់ទាំងឡាយដែលត្រូវបានពិភាក្សា និងអនុម័តទទួលយកដោយសមត្ថកិច្ចជាក់ស្តែង ។ បច្ចុប្បន្នទីផ្សារសេរីគឺជាមូលដ្ឋាននៃខឿនសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ដែលមានតំលៃសំរាប់ជំរុញឱ្យសង្គមជាតិទាំងមូលចៀសផុតពីភាពក្រីក្រ ជីវភាពរស់នៅរបស់

ប្រជាពលរដ្ឋមានការប្រែប្រួល និងរីកចំរើន ។

ចំណែកសេដ្ឋកិច្ចផែនការ រាល់សកម្មភាពផលិតកម្ម និងសេវាកម្មត្រូវស្ថិតក្រោមការចាត់ចែងរបស់រដ្ឋ ឬសមូហភាព ។ អង្គភាពផលិតកម្ម និងសេវាកម្មសំខាន់ៗ មូលដ្ឋានសម្ភារៈជាមធ្យោបាយផលិតកម្មទាំងឡាយ គឺស្ថិតក្រោមរូបភាពជាកម្មសិទ្ធិសាធារណៈ(រដ្ឋឬសមូហភាព) ។ សេដ្ឋកិច្ចផែនការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងរបបសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម បែបសង្គមនិយម ឬកុំមុយនីស្តនិយម ។ តាមទស្សនៈផ្ទាល់របស់លោកយល់ឃើញថា ផែនការនរណាក៏មានដែរ មិនថាសេដ្ឋកិច្ចផែនការ ឬសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ជំរើសដ៏ប្រសើរបំផុតនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ គឺភាពប្រណាំងប្រជែង ។ ឥទ្ធិពលនៃការប្រកួតប្រជែងទាំងទីផ្សារក្នុងស្រុក និងទីផ្សារទូទាំងពិភពលោក បានបង្កឱ្យមានការប្រែប្រួលយ៉ាងខ្លាំងក្លារហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន នៅផ្នែកឧស្សាហកម្មនិងអាជីវកម្មក្នុងបណ្តាប្រទេសទាំងអស់ ។ អ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុននីមួយៗត្រូវរិះរកមធ្យោបាយដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យការប្រកួតប្រជែងមានលក្ខណៈយុត្តិធម៌ និងទទួលបានប្រសិទ្ធភាពកាន់តែប្រសើរឡើង ។

មិនថាជាអាជីវកម្មនៅស្រុកខ្មែរ នៅពាសពេញពិភពលោក សុទ្ធតែមានអាជីវកម្ម និងមានច្រើនប្រភេទទៅតាមទុនរបស់ម្ចាស់ទុនម្នាក់ៗដែលមាន និងភាគហ៊ុនរបស់គេ ប៉ុន្តែដោយប្រទេសខ្មែរជាប្រទេសតូច ហើយក្រីក្រ ទើបនឹងឆ្លងផុតពីសង្គ្រាម ដូចនេះប្រភេទអាជីវកម្មភាគច្រើនគឺតូច និងមធ្យម ដូចជារោងចក្រស្រាបៀរ រោងចក្រកាត់ដេរ ក្រុមហ៊ុនទូរស័ព្ទ ។ល។ ផ្នែកប្រព័ន្ធធនាគារមិនទាន់ដំណើរការឱ្យល្អនៅឡើយ ហើយម្ចាស់ក្រុមហ៊ុននីមួយៗ ភាគច្រើនសមាសភាពបុរសជាអ្នកកាន់កាប់ មិនសូវឃើញមាននារីដែលជាម្ចាស់សហគ្រាសធំៗឱ្យបានច្រើនទេ ។ មូលហេតុទាំងអស់នេះបណ្តាលមកពីនារីមិនសូវមានាការចូលរួមនៅក្នុងសង្គមច្រើនដូចបុរស អតិថិជនមិនស្គាល់ ដោយភាគរយតិចបំផុតក្នុងមុខជំនួញធំៗផ្ទុយទៅវិញ នារីភាគច្រើនមានមុខជំនួញតូចតាច ជាអ្នកលក់ដូរក្នុងហាងក្នុងទីផ្សារ និងតូបនានា ។ ប្រសិនបើយើងវិភាគឱ្យបានជិតដល់នារីគឺជាធនធានមនុស្សដ៏មានសារសំខាន់ ទោះបីនារីខ្លះដែលមានភារកិច្ចនៅលើ

ទីផ្សារ ឬសង្គមរួមមកហើយក្តី នារីនៅតែមានកាតព្វកិច្ចចាំបាច់ ម្យ៉ាងទៀតដែលបុរសមិនអាចធ្វើបាន ឬមិនចូលចិត្តធ្វើមានន័យថា ក្រៅពីការងារសង្គមចំពោះនារីដែលមានសមត្ថភាព នាងបានចូលរួមប្រឡូកក្នុងការងារ ផ្ទះសំបែង បន្ទាប់ពីធ្វើការងារខាងក្រៅ ជាអ្នកលក់ដូរជាមន្ត្រី ជាគ្រូ ដែលបុរសទូទៅត្រូវតែគោរព និងយកជាគ្រួសារគំរូ នូវចិត្តតស៊ូអំណាត់ មិនត្អូញត្អែររបស់នារី ។ ដើម្បីជំរុញ និងជួយលើកតំកើងជីវភាពនារីក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសើរឱ្យកាន់តែមានភាពរីកចំរើនឡើង ប្រការចាំបាច់និងជាដំណោះស្រាយរួមគឺ នារីត្រូវតែបង្កលក្ខណៈបង្កើនចំណេះដឹងឱ្យបានច្រើនថែមទៀតពីលើសមត្ថភាពដែលមានស្រាប់ ងាយស្រួលប្រឡូកក្នុងសកម្មភាពផ្សេងៗ នោះនារីនឹងមានជំនឿជាក់លើខ្លួនឯង មានជំហររឹងប៉ឹងលែងភ័យខ្លាចហ៊ានផ្សងព្រេងនៅក្នុងអាជីវកម្មដូចបុរស ប៉ុន្តែលុះត្រាតែមានការគាំទ្រទាំងកំលាំងកាយចិត្ត និងភារកិច្ចផ្សេងៗពីបុរស និងពីសំណាក់គ្រួសារផងដែរ ។

លោកបានបន្តប្រសាសន៍ទៀតថា ជាធម្មតានៅក្នុងក្រុមហ៊ុន សមាគម ឬអង្គការយើងជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យដល់បុគ្គលិក ត្រូវធ្វើការវិភាគស្វែងយល់ពីតំរូវការរបស់អតិថិជន ហើយប៉ាន់ស្មានជាមុនពីប្រភេទផលិតផលដែលអាចលក់បាន ។ ប្រការដែលល្អសំរាប់ឱ្យក្រុមហ៊ុន ឬអ្នកលក់ដូរទទួលបានជោគជ័យ គឺត្រូវទស្សន៍ទាយទុកជាមុននូវចំនួនអតិថិជនដែលអាចនឹងទិញទំនិញ សេវាកម្ម ពេលវេលាដែលគេត្រូវការទីកន្លែង តំលៃផលិតផលដែលអ្នកលក់អាចលក់បាន និងពិសេសគឺប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដ៏ល្អដល់គ្រប់ទីកន្លែង ជាមួយនិងដៃគូប្រកួតប្រជែង អ្នកលក់ដូរដូចគ្នា និងស្វែងរកទីផ្សារឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។

តារាងពាក្យថ្មីនិងពាក្យសំខាន់

១	ផែនការ	ន.	计划
២	ក្រ	ន.	贫困，困难
៣	វិធីសាស្ត្រ	ន.	方法论
៤	សម្របសម្រួល	កិ.	改善，协调
៥	បណ្តាក់	កិ.	预购，分散
៦	ម៉ាឃីតធីង	ន.	市场（marketing）
៧	ទាយ	កិ.	预测，猜
៨	វិស្វកម្ម	ន.	工程
៩	ទ្រឹស្ដី	ន.	理论，学说
១០	ផ្អែក	កិ.	依据，依赖
១១	សន្មត	កិ.	约定，规定，同意
១២	ចំណេញ	ន.	利润，利益
១៣	ជាក់ស្តែង	កិ.វិ.	确实地，具体地
១៤	ឥទ្ធិពល	ន.	影响，威力，效力
១៥	កត្តា	ន.	因素
១៦	ទោះទាយ	កិ.	猜测
១៧	កំណើន	ន.	增加，增进
១៨	រចនាសម្ព័ន្ធ	ន.	结构，组织，体制
១៩	សេវា	ន.	服务，公务，职务
២០	ជំនឿជាក់	ន.	信任，坚信
២១	បឋម	គុ.	首先的，最初的
២២	បរិស្ថាន	ន.	生态、环境
២៣	សមស្រប	កិ.	符合，一致
២៤	អត្ថិភាព	ន.	实在，本质，实体
២៥	មូលដ្ឋាន	ន.	基础
២៦	បច្ចេកវិទ្យា	ន.	科技
២៧	តួនាទី	ន.	作用
២៨	ទំនើបភាវូបនីយកម្ម	ន.	现代化
២៩	វិនិច្ឆ័យ	កិ.	识别，判断（力）
៣០	ប្រមើល	កិ.	眺望，俯瞰，考虑
៣១	ស្មុគស្មាញ	គុ.	浓密的，厚密的
៣២	កម្មវត្ថុ	ន.	主题，宗旨
៣៣	ជាក់លាក់	គុ.	清楚的，明白的
៣៤	លុបបំបាត់		消除
៣៥	នីតិសាស្ត្រ	ន.	法学
៣៦	ញញឹម	កិ.	微笑
៣៧	សមូហភាព	ន.	集体，集团
៣៨	ស្នូរ	ន.	声音，声响
៣៩	បកស្រាយ	ន.	解释
៤០	ខ្លឹមសារ	ន.	价值，内容
៤១	ក្បោះក្បាយ	គុ.	清楚的，流畅的
៤២	វៃឆ្លាត	គុ.	聪明的，智慧的
៤៣	គរុកោសល្យ	ន.	儿童教育，教育
៤៤	ប្រជាប្រិយភាព	ន.	民间性，大众化
៤៥	បង្ខិតបង្ខំ	កិ.	强迫，逼迫
៤៦	ទស្សនទាន	ន.	理解力

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

៤៧	គ្រឹះ	ន.	基础，根基	៤៨	សហគ្រាស	ន.	企业
៤៩	អរូបី	គុ.	抽象的，抽象性的	៥០	ស្ថានភាព	ន.	情况，形势
៥១	ផលិតកម្ម	ន.	生产，出产	៥២	អាជីវកម្ម	ន.	开发，经营
៥៣	សិទ្ធិបុគ្គល	ន.	人权	៥៤	កាតព្វកិច្ច	ន.	义务，责任
៥៥	រូបិយ	ន.	货币	៥៦	សុវត្ថិភាព	ន.	平安，安好
៥៧	អង្គភាព	ន.	身体，本质	៥៨	សម្ភារៈ	ន.	器材，物资
៥៩	កម្មសិទ្ធិ	ន.	所有制，所有权	៦០	ស្រាបៀរ	ន.	啤酒
៦១	ដេរ	កិ.	缝，缝纫	៦២	រលូន	គុ.	细腻的，小巧的
៦៣	អតិថិជន	ន.	顾客	៦៤	តូប	ន.	亭子，亭子间
៦៥	សារ	ន.	价值，意义	៦៦	ប្រឡូក	កិ.	搅和，搅拌
៦៧	អំណត់	ន.	容忍，忍耐	៦៨	ត្អូញត្អែរ	កិ.	埋怨、诉苦
៦៩	តំកើង	កិ.	提高，兴旺，繁荣	៧០	ជំហរ	ន.	立场
៧១	រឹងប៉ឹង	គុ.	坚强的，牢固的	៧២	ផ្សងព្រេង	កិ.	冒险，碰运气
៧៣	សំណាក់	ន.	留宿处，寄居处	៧៤	ប៉ាន់ស្មាន	កិ.	估计，猜测
៧៥	ប្រព័ន្ធ	ន.	体系，系统	៧៦	ដៃគូ	ន.	伙伴，对手
៧៧	ប្រណាំងប្រជែង	កិ.	比赛，竞争	៧៨	អត់ការងារធ្វើ	កិ.	失业
៧៩	សេដ្ឋកិច្ចជាតិ	ន.	国民经济	៨០	ឥទ្ធិពល	ន.	影响

លំហាត់

១.ចូរតែងឃ្លានឹងពាក្យខាងក្រោមនេះ ។

ផែនការ ផ្អែក សន្មត បឋម បកស្រាយ ប៉ាន់ស្មាន ជំហរ អាជីវកម្ម

២.ចូរបកប្រែឃ្លាខាងក្រោមនេះទៅជាភាសាចិន ។

១.វាមិនមែនជាវិទ្យាសាស្ត្រពិតដូចជារូបវិទ្យា គីមី ឬវិស្វកម្មដែលធ្វើទៅតាមច្បាប់បង្កើតនោះទេ។ ទ្រឹស្តីសេដ្ឋកិច្ចវាផ្អែកទៅលើចំនួននៃការសន្មតដែលពេលខ្លះមិនអាចអនុវត្តន៍បាននៅលើពិភពលោក ។

____

____

២.ជានិច្ចវាអាចមានឥទ្ធិពលដោយកត្តាផ្សេងៗទៀត ដូចជាដោយការយល់ខុសគ្នារបស់ស្ថានភាព ពតិមានដែលអាចរកបាននយោបាយ ដែលទាំងនេះមានឥទ្ធិពលទៅលើសេដ្ឋកិច្ច ។

____

____

៣.ប៉ុន្តែជានិច្ចជាកាលការអភិវឌ្ឍវាទាក់ទងទៅនឹងការប្រែប្រួល ក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំង ស្ថាប័នបង្កើតការងារធ្វើ ការពារបរិស្ថាន និងជួយធ្វើឱ្យមនុស្ស ដើម្បីសំរេចសក្តានុពលរបស់គេ ។

____

____

៤.ដោយសារតែធនធានវាមានដែនកំណត់ ការជ្រើសរើសត្រូវបានគេធ្វើឡើង ។ យុទ្ធសាស្ត្រ សេដ្ឋកិច្ច និងការវិភាគអាចត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីជួយក្នុងការជ្រើសរើសនេះ ។

____

____

៥.ឥទ្ធិពលនៃការប្រកួតប្រជែងទាំងទីផ្សារក្នុងស្រុក និងទីផ្សារទូទាំងពិភពលោក បានបង្កឱ្យមានការប្រែប្រួល យ៉ាងខ្លាំងក្លារហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន នៅផ្នែកឧស្សាហកម្មនិងអាជីវកម្មក្នុងបណ្ដាប្រទេសទាំងអស់ ។

៣.ចូរបំពេញចន្លោះនឹងពាក្យខាងក្រោមនេះ ។

សមស្រប	ផែនការ	ប្រកាន់	ដំណើរការ	គោលការណ៍	ប្រកួតប្រជែង	យ៉ាងណា	ជឿនលឿន

សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីមានន័យថា ផ្សារជាអ្នកកំណត់តំលៃរវាងអ្នកលក់ និងអ្នកទិញ។ ________ របស់ទីផ្សារបានកំណត់______ ដើម្បីឱ្យទីផ្សារមានដំណើរការបានល្អ និងមានលក្ខណៈ____ រីឯតួនាទីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលវិញ គឺជួយសំរួលដល់ទីផ្សារក្នុងការ________ ឱ្យមានតម្លាភាពតែប៉ុណ្ណោះ។ ទីផ្សារចែកចេញជាពីរប្រភេទគឺ : ទីផ្សារសេរី និងទីផ្សារ______ ។ ចំពោះទីផ្សារសេរី គេសំដៅលើប្រទេសប្លុកសេរី ដែលមានទីផ្សារីកលូតលាស់ និង _______ រីឯប្រជាពលរដ្ឋរបស់គេ ក៏មានជីវភាពធូរធារជាង. ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងប្រទេស______យកទីផ្សារផែនការ ដែលជាប្រទេសក្នុងប្លុកកុំមុយនីស្ត ហើយទីផ្សាររបស់គេ ________ទៅតាមផែនការរបស់ប្រទេសជាអ្នកកំណត់។

៤.ចូរពិចារណា ហើយឆ្លើយសំនួរខាងក្រោមនេះ ។

១.តាមការរៀនសូត្រ តើអ្នកយល់ស្គាល់ថា អ្វីជាសេដ្ឋកិច្ច ?

២.ចូរអ្នកឧទ្ទេសនាមអំពីការរស់នៅមានពាក់ព័ន្ធនឹងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួនឯង ។

៣.ចូរអ្នកប្រៀបធៀបចំណុចខុសគ្នារវាងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារនិងសេដ្ឋកិច្ចផែនការ ។

៤.ចូរអានអត្ថបទសំរាប់អាន ហើយបកប្រែជាភាសាចិន ។

អត្ថបទសំរាប់អាន

ប្រទេសកម្ពុជានិងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី

ប្រទេសកម្ពុជា បានឆ្លងផុតពីសង្គ្រាមអស់រយៈពេលជាងពីរទសវត្សកន្លងមកហើយ ។ ក្រោយសង្គ្រាមត្រូវបានបញ្ចប់ រាជរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំបង្កើតរដ្ឋធម្មនុញ្ញមួយដែលមានចែងពីសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី នៅក្នុងជំពូកទី៥ មាត្រា៥៦ អំពីសេដ្ឋកិច្ចបានចែងថា៎ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាអនុវត្តប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ។ ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃប្រពន្ធ័សេដ្ឋកិច្ចនេះ នឹងមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ " ។ នេះគឺជាប្រសាសន៍របស់ឯកឧត្តម ងី តាយី អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងជាប្រធានគណៈកម្មការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ ។

សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីមានន័យថា ផ្សារជាអ្នកកំណត់តំលៃរវាងអ្នកលក់ និងអ្នកទិញ។គោលការណ៍របស់ទីផ្សារបានកំណត់យ៉ាងណា ដើម្បីឱ្យទីផ្សារមានដំណើរការបានល្អ និងមានលក្ខណៈសមស្រប រីឯតួនាទីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលវិញ គឺជួយសំរួលដល់ទីផ្សារក្នុងការប្រកួតប្រជែង ឱ្យមានតម្លាភាពតែប៉ុណ្ណោះ។ ទីផ្សារចែកចេញជាពីរប្រភេទគឺ : ទីផ្សារសេរី និងទីផ្សារផែនការ ។ ចំពោះទីផ្សារសេរី គេសំដៅលើប្រទេសប្លុកសេរី ដែលមានទីផ្សារីកលូតលាស់ និងជឿនលឿន រីឯប្រជាពលរដ្ឋរបស់គេ ក៏មានជីវភាពធូរធារជាងប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសប្រកាន់យកទីផ្សារផែនការ ដែលជាប្រទេសក្នុងប្លុកកុំម្មុយនីស្ត ហើយទីផ្សាររបស់គេដំណើរការទៅតាមផែនការរបស់ប្រទេសជាអ្នកកំណត់។

ប្រទេសទាំងនោះភាគច្រើនប្រទេសនិយមផលិតគ្រឿងសញ្ញុធ ជាជាងការស្វែងរកទីផ្សារជូនប្រជាពលរដ្ឋដែលជាហេតុធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋជួបប្រទះនូវភាពក្រីក្រ និងគ្មានការងារធ្វើ ។ ទីផ្សារសេរីនៅលើពិភពលោក បានចងក្រងជាសហគមន៍ ឬបង្កើតជាអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដើម្បីជួយសំរួល និងដោះស្រាយនៅពេលដែលសមាជិករបស់គេជួបប្រទះនូវបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារនៅលើពិភពលោក ។ ដោយឡែកប្រទេសកម្ពុជាយើងដែលទើបនឹងបានបញ្ចប់សង្គ្រាម មិនទាន់អាចមានលទ្ធភាព ចូលរួមជាសមាជិករបស់

អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO)ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចនៅឡើយទេ ។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយក៏រាជរដ្ឋាភិបាលយើងកំពុងតែខិតខំរិះរកមធ្យោបាយចូលរួមក្នុងអង្គការនោះដែរព្រោះថាប្រទេសយើងមិនអាចបោះជំហានទៅរកទីផ្សារសេរីដ៏ធំមួយដោយខ្លួនឯងបានឡើយដោយសារប្រជាជនរបស់យើងមានចំនួនតិចតួច និងការរកប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជននៅមានកំរិត ។ ឯកឧត្តមបានបន្តទៀតថា ដោយយោងទៅតាមរបាយ-ការណ៍របស់ធនាគារពិភពលោក (World Bank)ដែលបានលើកឡើងថា ប្រជាជនដែលអាចរស់នៅក្នុងប្រទេសមួយ ដោយមិនទអាចរកប្រាក់ចំណូលបាន ៥០ដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំទេនោះ គេចាត់ទុកថា ប្រទេសនោះជាប្រទេសក្រីក្រ ។ បើយោងតាមរបាយការណ៍នេះសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា លទ្ធភាពនៃការរកប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជនមិនបាន ៣០០ដុល្លារផងក្នុងមួយឆ្នាំ ដូចនេះប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជននៅមានកំរិតទាបបើប្រៀបធៀបទៅនឹងការរកប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជននៃប្រទេសជិតខាង ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រ សេដ្ឋកិច្ចនៅមានកំរិតខ្សោយ ។ ចំណែកឯថវិកាចំណូលរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលភាគច្រើន បានទទួលមកពីពន្ធគយទំនិញនាំចូលរបស់បរទេសតែប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែដោយប្រទេសកម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកទី ១០ របស់អាស៊ានតាំងពីថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៩៩មកពន្ធគយដែលប្រទេសកម្ពុជាធ្លាប់ទទួលបាននោះត្រូវបានកាត់បន្ថយជាបណ្តើរៗ ហើយនៅឆ្នាំ២០១៣ អត្រាពន្ធគយនឹងត្រូវបានកាត់បន្ថយរហូតដល់ចំណុចទាបបំផុត ។ នៅពេលនោះប្រភពចំណូលរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល គឺពឹងផ្អែកទៅលើការយកពន្ធក្នុងស្រុកវិញ គឺ (ពន្ធដារ) ។

នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច គេពុំសូវដែលឃើញមានស្ត្រីជាថ្នាក់ដឹកនាំក្រុមហ៊ុនទេ ភាគច្រើនឃើញតែបុរសជាប្រធានក្រុមហ៊ុន ។ ចំណែកស្ត្រីវិញ ភាគច្រើនគឺជាលេខា ឬជាបុគ្គលិកសេវាកម្ម ឬជាកម្មករ ។ នេះគឺជាចំណុចមួយគួរឱ្យព្រួយបារម្ភ ព្រោះថាបើគិតពីចំនួនប្រជាជននៅក្នុងប្រទេស ឃើញថាស្ត្រីមានភាគរយច្រើនជាងបុរស ៥២%។ ក្នុងចំណោម ៥២%នៃស្ត្រីទាំងអស់ស្ត្រីមានតែ ១១% ប៉ុណ្ណោះដែលបានចូលរួមនៅក្នុងសង្គមក៏ដូចជាបានចូលរួមចំណែកនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីដែរ ។ មូលហេតុដែលពុំបណ្តាលឱ្យមានស្ត្រីចូលរួមនៅក្នុងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឯកឧត្តមបានលើកឡើងថា ការខ្វះសមាសភាពស្ត្រីនៅក្នុងគ្រប់វិស័យ

បណ្ដាលមកពីស្ត្រីពុំសូវមានសមត្ថភាពនិងចំណេះដឹងក្នុងការគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន ។ប្រសិនបើស្ត្រីបានចូលរួមឱ្យបានច្រើននៅក្នុងទីផ្សារសេរីនោះឃើញថា ស្ត្រីពិតជាបានទទួលនូវផលចំណេញ និងផលប្រយោជន៍ដល់គ្រួសារ និងសង្គមជាតិទាំងមូលជាក់ជាមិនខាន ។

ឯកឧត្តមបានបញ្ជាក់បន្ថែមទៀតថា ដើម្បីឱ្យភាគរយស្ត្រីចូលរួមក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីកាន់តែមានចំនួនច្រើន និងដើម្បីឱ្យប្រទេសយើងឈានទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍មួយប្រកបដោយសមធម៌យេនឌ័រ ក្រសួងត្រូវមានកម្មវិធីរៀបចំជាវគ្គពិសេស ដើម្បីជាជំនួយដល់និស្សិតដែលមានជំនាញផ្នែកបច្ចេកទេសគ្រប់បែប មាន : សេដ្ឋកិច្ច ច្បាប់ ជាដើមដើម្បីបង្ហាត់បង្រៀនបន្ថែមទៀត ដោយប្រើរយៈពេលខ្លីក៏ដូចពេលវែង ។

គោលបំណងនៃការបង្កើតកម្មវិធីនេះឡើង គឺដើម្បីជាទុនដល់ពួកគេក្នុងការស្វែងរកការងារជាពិសេសអាចឱ្យពួកគេចេះធ្វើការងារតាមចំណេះដឹង និងចេះស្វែងរកប្រាក់ចំណូលដល់ខ្លួនឯង និងគ្រួសារក៏ដូចជាការចូលរួមចំណែកក្នុងក្រុមហ៊ុន ឬឧស្សាហកម្មអាចផ្ដល់នូវសេវាកម្ម ផលិតកម្ម និងនាំមកនូវប្រាក់ចំណេញថែមទៀត ។ ក្រុមហ៊ុន និងមានវិធានការបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ ទៅតាមគោលការណ៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលរៀងរាល់ឆ្នាំ តាមតិច ឬច្រើនស្របតាមវិធានការច្បាប់ ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ រដ្ឋទទួលបានចំណូលពន្ធពីម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន ប្រាក់ចំណូលពន្ធសេដ្ឋកិច្ចកើនឡើង ហើយប្រទេសជាតិឈានទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍ល្អតលាស់រីកចំរើនជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋក៏បានធូរធារថែមមួយកំរិតទៀតជំរុញឱ្យមានការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រជាបណ្ដើរៗ ។

ដកស្រង់ចេញពី :

-ទស្សនាវដ្ដី វេទិកាស្ត្រី ចេញផ្សាយលេខ២៧ ឆ្នាំទី៦

ខែមិនា ឆ្នាំ២០០៣ ទំព័រ០៩_១០ :ប្រទេសកម្ពុជា និងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី ។

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com